

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

KHK'nin Tarihi - No: 08/06/1984 - 233

Yetki Kanunu Tarihi - No: 17/06/1982 - 2680

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi - No: 18/06/1984 - 18435

BİRİNCİ KISIM: GENEL HÜKÜMLER

KAPSAM VE AMAÇ

Madde 1 - 1. Bu Kanun Hükmünde Kararname, iktisadi devlet teşekkülleri ile kamu iktisadi kuruluşlarını ve bunların müesseselerini, bağlı ortaklıklarını ve iştiraklerini kapsar.

2. Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Amacı;

a) İktisadi devlet teşekkülleri ile kamu iktisadi kuruluşlarının ve bunların müesseselerinin, bağlı ortaklıklarının kurulmasını, iştiraklerinin teşkilini, özerk bir tarzda ve ekonominin kurallarına uygun olarak yönetilmelerini,

b) İktisadi devlet teşekküllerinin ekonomik gereklere uygun olarak verimlilik ve karlılık ilkeleri doğrultusunda kendi aralarında ve milli ekonomi ile uyum içinde çalışarak sermaye birikimine yardım etmelerini ve bu suretle daha fazla yatırım kaynağı yaratmalarını,

c) Kamu iktisadi kuruluşlarının kendilerine verilen görev ve kamu hizmetlerini ekonomik ve sosyal gereklere uygun olarak verimlilik ilkesi doğrultusunda yürütmelerini,

d) İktisadi devlet teşekküllerinde ve kamu iktisadi kuruluşlarında ve bunların müesseseleri ile bağlı ortaklıklarında 17/04/1984 tarih ve 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun'un uygulanması ile ilgili işbirliği ve koordinasyon esaslarını,

e) İktisadi devlet teşekküllerinin, kamu iktisadi kuruluşlarının ve bunların müesseseleri ile bağlı ortaklıklarının amaçlarına ulaşabilmelerini sağlamak için denetlenmelerini,

Düzenlemektir.

TANIMLAR VE KISALTMALAR:

Madde 2 - Bu KHK de geçen deyimler ve kısaltmalar aşağıda tanımlanmıştır.

1. Kamu iktisadi teşebbüsü "Te°ebbüs"; iktisadi devlet te°ekkülü ile kamu iktisadi kurulu°unun ortak adıdır.

2. İktisadi devlet te°ekkülü "Te°ekkül"; sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan, kamu iktisadi teşebbüsüdür.

3. (Değişik bent: 24/11/1994 - 4046/34 md.) Kamu iktisadi kuruluşu "Kurulu°"; sermayesinin tamamı Devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür.

4. Müessese; sermayesinin tamamı bir iktisadi devlet teşekkülüne veya kamu iktisadi kuruluşuna ait olup, ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğudur.

5. Bağlı ortaklık; sermayesinin yüzde ellisinden fazlası iktisadi devlet teşekkülüne veya kamu iktisadi kuruluşuna ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan anonim şirketlerdir.

6. İştirak; iktisadi devlet teşekküllerinin veya kamu iktisadi kuruluşlarının veya bağlı ortaklıklarının, sermayelerinin en az yüzde onbeşine, en çok yüzde ellisine sahip buldukları anonim şirketlerdir.

7. İşletme; müesseselerin ve bağlı ortaklıkların mal ve hizmet üreten fabrika ve diğer birimleridir.

8. Koordinasyon Kurulu; Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulu'dur.

9. Kamu Ortaklığı Kurulu; 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun'da belirtilen Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu'dur.

İKİNCİ KISIM: TEŞEBBÜS, MÜESSESE, BAĞLI ORTAKLIK VE İŞTİRAKLER

BİRİNCİ BÖLÜM: TEŞEBBÜSLER

TEŞEBBÜSLERİN KURULMASI:

Madde 3 - 1. Teşebbüsler Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur.

2. Yeni bir teşebbüsün kurulmasında ve mevcut bir müessese veya bağlı ortaklığın teşebbüs haline getirilmesinde, ekonomik ihtiyaçlar gözetilir.

3. (Değişik fıkra: 15/09/2000 - KHK/615, md.1; İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 02/11/2000 tarih ve E. 2000/72, K. 2000/46 sayılı kararı ile. R.G.: 10/11/2000 - 24226; Yeniden düzenlenen fıkra: 3/02/2001 - 4622 S.K./1 md.) Teşebbüslerden iktisadi devlet teşekkülü olanlar, anonim şirket şeklinde de kurulabilir. Anonim şirket şeklinde kurulan iktisadi devlet teşekküllerinde Türk Ticaret Kanununun 277 nci maddesinde sözü edilen beş kurucunun bulunması şartı aranmaz, genel kurul ve denetçiler bulunmaz.

4. Teşebbüsün merkezi, Koordinasyon Kurulunca tesbit edilir ve değiştirilebilir.

TEŞEBBÜSLERİN NİTELİKLERİ:

Madde 4 - 1. Teşebbüsler tüzelkişiliğe sahiptir.

2. Teşebbüsler, bu Kanun Hükmünde Kararname ile saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabidir.

3. Teşebbüsler, Genel Muhasebe Kanunu ile Devlet İhale Kanunu hükümlerine ve denetimine tabi değildir.

4. Teşebbüslerin sorumlulukları sermayeleri ile sınırlıdır. Teşebbüslerin sermayesi, ilgili bakanlığın talebi üzerine Koordinasyon Kurulunca tesbit edilir.

TEŞEBBÜSLERİN ORGANLARI:

Madde 5 - 1. Teşebbüs organları, yönetim kurulu ve genel müdürlüktür.

2. Yönetim Kurulu, teşebbüsün en yüksek seviyede yetkili ve sorumlu karar organıdır.

3. Genel Müdürlük, teşebbüsün yetkili ve sorumlu yürütme organıdır.

TEŞEBBÜS YÖNETİM KURULU'NUN TEŞKİLİ:

Madde 6 - 1. Yönetim kurulu bir başkan ve beş üyeden oluşur.

2. Genel müdür yönetim kurulu başkanıdır ve ilgili bakanın teklifi üzerine ortak karar ile atanır.

3. Yönetim kurulu üyelerinden; ikisi ilgili bakanın, biri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu bakanın, ikisi teşebbüs genel müdür yardımcıları arasından ilgili bakanın teklifi üzerine ortak karar ile atanır.

4. Genel müdürün bulunmadığı hallerde, genel müdürün yönetim kurulu üyeleri arasından görevlendireceği genel müdür vekili yönetim kuruluna başkanlık yapar.

TEŞEBBÜS YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN NİTELİK VE ŞARTLARI:

Madde 7 - 1. Teşebbüs yönetim kurulu üyeliklerine atanacakların, Devlet memurluğuna atanabilme genel şartlarına sahip, yüksek öğrenim yapmış ve teşebbüsün faaliyet alanı ile ilgili idari ve mesleki ihtisasa sahip olmaları şarttır. Ancak, ilgili bakanın teklifi üzerine atanan üyelere birinde idari veya mesleki ihtisasa sahip olma şartı aranmaz.

2. Teşebbüs yönetim kurulu başkan ve üyeleri; başka bir teşebbüste yönetim kurulu üyesi olamaz ve rakip kuruluşlar ile menfaat ilişkisi içinde bulunamazlar.

3. Birinci fıkradaki niteliklere sahip bulunan kamu görevlileri teşebbüs yönetim kurulu üyeliklerine atanabilirler. Esas görevleri devam üzere atanan yönetim kurulu üyeleri, başka bir teşebbüs, bağlı ortaklık ve denetim kurulu üyesi olarak görev alamazlar.

TEŞEBBÜS YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GÖREV SÜRESİ:

Madde 8 - 1. Yönetim kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Görev süresi sona erenler tekrar atanabilirler. Atandıkları usule göre görevlerinden alınabilirler.

2. Süre dolmadan üyeliğin boşalması veya üyelik için aranan niteliklerin ve şartların kaybedilmesi halinde, kalan süreyi tamamlamak üzere atama yapılır.

TEŞEBBÜS YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ:

Madde 9 - Yönetim Kurulu'nun görevleri ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir.

1. Kanun, tüzük, yönetmelik, kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde teşebbüsün gelişmesini sağlayacak kararları almak,
2. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıkların çalışmalarının verimli ve karlı olarak yürütülmesi şartlarını oluşturacak esasları ve işletme politikalarını belirlemek,
3. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklara ait yıllık program, bilanço ve netice hesapları ile yıllık ve uzun vadeli çalışma programlarına uygun olarak hazırlanan faaliyet raporlarını onaylayarak ilgili mercilere sunmak,
4. Müesseseler ve bağlı ortaklıklar arasında koordinasyonu sağlayacak kararları almak,
5. Yönetim Kurulunun onayı ile uygulanabilecek yönetim komitesi kararları hakkında, komite kararının teşebbüse ulaşmasını izleyen onbeş gün içinde karar almak,
6. Genel müdürün teklifi üzerine; (...), daire başkanları, müessese müdürleri veya benzer görevlere alınacak personeli atamak,
7. Genel müdürlük çalışmalarını izlemek,
8. Teşebbüslerin taahhüt alım ve kullanımına ait Koordinasyon Kurulu'nca alınacak kararlarla ilgili uygulama esaslarını belirlemek,
9. Kanun, tüzük ve yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak,
10. Yönetim Kurulları sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını genel müdüre devredebilirler. Ancak; yetki devri yönetim kurulunun sorumluluğunu kaldırmaz.

TEŞEBBÜS YÖNETİM KURULUNUN TOPLANTI VE KARAR YETER SAYISI:

Madde 10 - Yönetim kurulu, genel müdürün daveti üzerine ayda iki defadan az olmamak üzere üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını üye tamsayısının salt çoğunluğu ile alır. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

TEŞEBBÜS GENEL MÜDÜRLÜĞÜ:

Madde 11 - Genel müdürlük, genel müdür, Koordinasyon Kurulu Kararı ile belirlenecek sayıda genel müdür yardımcısı ve bağlı ait birimlerden teşekkül eder.

TEŞEBBÜS GENEL MÜDÜRÜ:

Madde 12 - (Değişik madde: 12/05/1989 - KHK - 368/4 md; Mülga madde: 22/01/1990 - KHK 399/59. md.)

TEŞEBBÜS GENEL MÜDÜRÜNÜN GÖREV VE YETKİLERİ:

Madde 13 - Genel müdürün görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir:

1. Teşebbüsü; kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile yönetim kurulu kararları doğrultusunda yönetmek,
2. Teşebbüsü, idare ve yargı mercilerinde ve üçüncü kişilere karşı temsil etmek ve temsil yetkisini gerektiğinde devretmek,
3. Genel müdür yardımcıları, daire başkanları, müessese müdürleri veya benzer görevlere alınacak personelin atanmalarını yönetim kuruluna teklif etmek,
4. (Mülga bent: 15/03/1990 - KHK - 408/5 md.)
5. Teşebbüs sermayesi ile diğer mali kaynakların, verimlilik ve karlılık ilkelerine uygun bir düzen içinde kullanılmasını sağlamak,
6. Kanunların verdiği diğer görevleri yapmak,
7. Genel Müdür, sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Ancak; yetki devri Genel Müdürün sorumluluğunu kaldırmaz.

TEŞEBBÜS GENEL MÜDÜR YARDIMCILARI:

Madde 14 - (Mülga madde: 22/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

İKİNCİ BÖLÜM: MÜESSESELER

MÜESSESELER VE KURULUŞLARI:

Madde 15 - 1. (Değişik bent: 16/06/1988 - KHK - 331/2 md.) Sermayesinin tamamı Devlete ait teşebbüsler, işletmelerini müessese halinde teşkilatlandırabilirler.

2. Bir müessese içinde toplanmasında yarar ve gerek görülmeyen işletmeler, Koordinasyon Kurulu kararı ile doğrudan kamu iktisadi kuruluşuna bağlı olarak faaliyetlerini sürdürebilirler.
3. Tekel niteliğindeki mallar, müesseseler veya işletmeler tarafından üretilir.
4. Müesseseler, teşebbüs genel müdürün teklifi ve yönetim kurulunun kararı ile kurulur.
5. (Değişik bent: 12/04/1990 - KHK - 420/10 md.) Müesseseler, statülerinin ticaret sicillerine kayıt ve ilanı ile tüzel kişilik kazanır.
6. Müesseselerin statüsünde, müessesenin ticaret unvanı, çalışma alanı, idare merkezi, tahsis edilmiş sermayesi ve sorumluluğunun sermayesi ile sınırlı olduğu hususları yer alır.
7. Müesseseler, teşebbüs yönetim kurulunun görüşü alınarak ilgili bakanlığın teklifi üzerine Koordinasyon Kurulu kararı ile bağlı ortaklık veya iştirak haline getirilebilir.

8. İşletmelerin müessese; müesseselerin bağlı ortaklık haline getirilmesine ve benzeri hertürlü yapı değiştirmeye ait işlemler bütün vergi, resim ve harçlardan muaftır.

MÜESSESELERİN NİTELİKLERİ:

Madde 16 - 1. Müesseseler tüzelkişiliğe sahiptir.

2. Müesseseler, bu Kanun Hükmünde Kararname'de saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabidir.

3. Müesseseler, Genel Muhasebe Kanunu ile Devlet İhale Kanunu hükümlerine ve Sayıştay'ın denetimine tabi değildir.

4. Müesseselerin sorumluluğu sermayeleri ile sınırlıdır.

MÜESSESELERİN ORGANLARI:

Madde 17 - 1. Müessesenin organları, yönetim komitesi ve müessese müdürlüğüdür.

2. Yönetim Komitesi, müessesenin en yüksek seviyede karar organıdır.

3. Müessese müdürlüğü, müessesenin yetkili ve sorumlu yürütme organıdır.

MÜESSESE YÖNETİM KOMİTESİNİN TEŞKİLİ:

Madde 18 - 1. Yönetim komitesi bir başkan ve dört üyeden oluşur.

2. Yönetim komitesinin başkanı müessese müdürüdür.

3. Yönetim komitesinin üyeleri müessesenin üst seviyedeki yöneticileri arasından, teşebbüs genel müdürünün teklifi üzerine yönetim kurulunca atanır.

4. Müessese yönetim komitesi üyeliklerine atanacakların, teşebbüs yönetim kurulu üyelerinin nitelik ve şartlarına sahip olmaları gerekir.

YÖNETİM KOMİTESİNİN GÖREV, YETKİ VE TOPLANMASI:

Madde 19 - 1. Yönetim komitesi; teşebbüsçe tesbit edilen esaslara, işletme bütçesi ve programlara uygun olarak, verimlilik ve karlılık ilkeleri doğrultusunda müessesenin yönetimini sağlayacak kararları almakla görevli ve yetkilidir.

2. Yönetim komitesi, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını çoğunlukla alır. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış olur.

3. Yönetim komitesi, kararlarını karar gününü izleyen günden itibaren on gün içinde teşebbüse gönderir.

MÜESSESE MÜDÜRÜ:

Madde 20 - 1. Müessese müdürü, teşebbüs müdürünün teklifi üzerine yönetim kurulunca atanır.

2. Müessese müdürü olarak atanabilmek için, en az dört yıl kamu kurum ve kuruluşlarında olmak üzere toplam asgari sekiz yıl başarı ile çalışmış olmak ve genel müdürde aranan diğer niteliklere sahip bulunmak gerekir.

MÜESSESE MÜDÜRÜNÜN GÖREV VE YETKİLERİ:

Madde 21 - 1. Müessese Müdürü; müesseseyi, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile yönetim kurulu ve yönetim komitesi kararları doğrultusunda yönetir.

2. Müessese müdürü, idare ve yargı mercilerinde ve üçüncü kişilere karşı müesseseyi temsil eder. Temsil yetkisini gerektiğinde devredebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BAĞLI ORTAKLIKLAR

BAĞLI ORTAKLIKLARIN KURULUŞU:

Madde 22 - 1. Bağlı ortaklıklar;

- a) Bir müessesenin bağlı ortaklık haline getirilmesi,
- b) Teşebbüsün iştiraklerdeki hissesinin % 50 nin üstüne çıkması,
- c) Teşebbüsün sermayesinde % 50'den fazla hisseye sahip olduğu yeni bir şirket kurulması,

Şeklinde oluşur.

2. Mevcut müesseselerin veya işletmelerin bağlı ortaklık haline getirilmesi Koordinasyon Kurulu, yeni bağlı ortakların kurulması ise Bakanlar Kurulu Kararı ile olur.

BAĞLI ORTAKLIKLARA UYGULANACAK HÜKÜMLER:

Madde 23 - 1. Sermayelerinin en az % 91'i kamu iktisadi kurulu°larına ait olan bağlı ortaklıkların genel kurulu ve denetçileri bulunmaz.

2. Bağlı ortaklıklar, bu Kanun Hükmünde Kararname'de saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabidir.

BAĞLI ORTAKLIKLARIN YÖNETİM KURULU, GENEL MÜDÜRÜ VE ATAMALAR:

Madde 24 - 1. Bağlı ortaklıkların yönetim kurulu, genel müdür dahil beş üyeden oluşur.

2. Bağlı ortaklıkların genel müdürleri ile kamu kesimini temsil eden yönetim kurulu üyelerinde, teşebbüs genel müdürü ve yönetim kurulu üyeleri için öngörülen nitelik ve şartlar aranır.

3. Genel müdür, ilgili bakanın teklifi üzerine ortak karar ile atanır. Bağlı ortaklık genel müdürü aynı zamanda yönetim kurulu başkanıdır.

4. Yönetim kurulunun en çok iki üyesi, özel kesimi oluşturan ortaklıkların hisselerinin her % 20'si için yönetim kurulunda bir temsilci bulundurma hakkına sahip oldukları dikkate alınarak genel kurulca seçilir.

5. (Değişik bent: 05/01/1988 - KHK - 308/1 md.) Yönetim kurulunun genel müdür ile özel kesim temsilcilerinin dışında kalan ve teşebbüsü temsil edecek üyelerinden biri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakan, diğerleri ilgili bakan tarafından atanır.

6. Genel Müdür Yardımcıları Teşebbüs yönetim kurulu tarafından atanır.

BAĞLI ORTAKLIK DENETÇİLERİNİN SEÇİMİ

Madde 25 - 1. Bağlı ortaklıkların denetim kurulu üç üyeden oluşur.

2. Özel kesimi oluşturan hisselerin toplam olarak % 20'yi geçmesi halinde; özel kesimi temsil eden üyeler, kendi aralarında oya katılanların çoğunluğu ile bu kesimi temsilen bir üye seçerler.

3. Denetim kurulunun geri kalan 2 üyesinden biri ilgili bakanlık, diğeri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakan ve gerektiğinde üçüncü üye teşebbüs tarafından kendi mensupları arasından veya dışarıdan atanır.

4. Denetçilerde, yönetim kurulu üyesi için gerekli nitelik ve şartlar aranır. Ancak, denetçilerden birinde mesleki ihtisas şartı aranmayabilir.

BAĞLI ORTAKLIK YÖNETİM KURULUNUN İBRASI:

Madde 26 - 1. Bağlı ortaklıkların, bilanço ve kar - zarar cetvellerini hazırlamaları ve en geç Mart ayı sonuna kadar Yüksek Denetleme Kuruluna göndermeleri zorunludur.

2. Yüksek Denetleme Kurulunun, bağlı ortaklığa ilişkin raporunu hazırlaması ve en geç Mayıs ayı sonuna kadar bağlı ortaklık ve ilgili teşebbüse göndermesi gereklidir.

3. Bağlı ortaklık genel kurulu en geç Haziran ayının sonuna kadar toplanır ve Yüksek Denetleme Kurulunun raporunu da dikkate alarak, kararlarını verir.

4. Genel kurul kararlarına ilişkin tutanak üç işgünü içinde Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilir. Yüksek Denetleme Kurulu, bağlı ortaklık genel kurulunca alınan kararı, ilgili teşebbüs hakkında düzenleyeceği raporda değerlendirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: İŞTİRAKLER

İŞTİRAKLERİN TEŞKİLİ VE NİTELİKLERİ:

Madde 27 - 1. Teşebbüs veya bağlı ortaklığın bir anonim şirkete iştiraki, ilgili teşebbüsün önerisi üzerine Koordinasyon kararı ile yapılır.

2. Bir anonim şirkete iştirak için teşebbüsün veya bağlı ortaklığın şirket sermayesine katılma payının en az % 15 olması gerekir. Bu oran ortaklığın sermaye artırması halinde de % 15'den aşağı düşürülemez.

3. Aynı iştirake birden fazla teşebbüs veya bağlı ortaklık katılamaz.

4. Teşebbüs iştiraklerine ait hisse senetlerinin mülkiyeti teşebbüse, bağlı ortaklık iştiraklerine ait hisse senetlerinin mülkiyeti ise bağlı ortaklığa aittir.

5. İştiraklerin te°kilinde, 2983 sayılı Tasarrufların Te°viki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkındaki Kanun hükümleri saklıdır.

İŞTİRAKLERİN YÖNETİMİ:

Madde 28 - 1. Teşebbüs ve bağı ortaklıklara ait iştiraklerin yönetim kurullarında, teşebbüs ve bağı ortaklığı temsilen her % 15 hisse için en az bir üye bulundurulur.

2. Teşebbüs ve bağı ortaklık temsilcileri, teşebbüsün veya bağı ortaklığın kendi mensupları arasından ve imkan dahilinde iştirakin bulunduğu yere en yakın teşebbüs veya bağı ortaklık birimi içinde veya dışardan teşebbüs veya bağı ortaklığın yönetim kurulunun göstereceği adaylar arasından seçilirler.

3. Teşebbüs ve bağı ortaklık temsilcileri, yönetim kurulu üyesi oldukları anonim şirketin faaliyetleri ve mali durumu hakkında, tüzükte belirtilen esaslara göre, teşebbüs veya bağı ortaklığa bilgi vermekle yükümlüdürler.

4. Teşebbüs veya bağı ortaklık, Türk Ticaret Kanunu gereğince ortakların haiz oldukları bütün haklara sahiptir. Bu haklar temsilcinin varlığı ileri sürülerek kayıtlanamaz.

5. Her teşebbüs ve bağı ortaklığa ait iştiraklerin bilanço ve netice hesapları, teşebbüs ve bağı ortaklıkların yıllık faaliyet raporlarına eklenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM: MALİ HÜKÜMLER, TASFİYE VE DENETİM

BİRİNCİ BÖLÜM: TEŞEBBÜSLERE AİT MALİ HÜKÜMLER

TEŞEBBÜS PLAN, PROGRAM VE BÜTÇESİ:

Madde 29 - 1. Teşebbüsler, yatırım ve işletme faaliyetlerini plan, program ve bütçelere dayalı olarak yürütürler.

2. Teşebbüslerin yatırım ve finansman programlarının hazırlanma şekli, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağı olduğu bakanlık tarafından, Devlet Planlama Teşkilatı'nın ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun görüşleri alınarak tespit olunur ve Koordinasyon Kurulu'nun onayına sunulur.

3. Teşebbüslere ait yıllık genel yatırım ve finansman programı, takvim yılı başından en az yetmişbeş gün önce Bakanlar Kurulu'nca karara bağlanır.

4. Teşebbüslerin işletme bütçeleri, her hesap dönemi için, yıllık genel yatırım ve finansman programındaki hedefler esas alınarak hazırlanır ve yönetim kurulunca onaylanır. İlgili bakanlık, gerekli hallerde daha uzun devreler için işletme bütçesi hazırlanmasını isteyebilir.

5. Teşebbüslerin yatırım ve finansman programlarında değişiklik yapılması halinde, bu değişikliğe uygun olarak işletme bütçelerinde de gerekli düzeltmeler yapılır.

6. Kesinleşen yıllık genel yatırım ve finansman programlarının birer örneği; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlığa, Devlet Planlama Teşkilatına, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na ve ilgili bakanlıklara, işletme bütçeleri ise teşekküllerce ilgili bakanlığa ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na gönderilir.

TEŞEBBÜS YATIRIM PROJELERİNİN HAZIRLANMASI:

Madde 30 - 1. Teşebbüsler, kalkınma planına göre kendileri tarafından yapılması gereken yatırımlara ait mali, ekonomik ve teknik çalışmaları zamanında yaparak projelerini hazırlamakla yükümlüdürler.

2. Yatırım projelerinin hazırlanmasında aşağıdaki hususlara uyulur:

a) Devlet Yatırım Bankası, proje hazırlıklarında teşebbüslere yardım eder.

b) Hazırlanan projeler, takvim yılı başından yedi ay önce ilgili bakanlığa ve Devlet Planlama Teşkilatı'na gönderilir.

c) İlgili bakanlık, projeler, üzerinde gerekli incelemeleri yaparak, bunları yıllık genel yatırım ve finansman programına dahil edilmek üzere aynı yılın Haziran ayı sonuna kadar Devlet Planlama Teşkilatı'na ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu bakanlığa gönderir.

3. Projesi hazır olmayan yatırıma başlanamaz.

4. Bakanlar Kurulu'nca teşebbüslere kendi imkanlarıyla karşılayamayacakları yatırım görevi verildiği takdirde, bu görevlere ilişkin ve özkaynaklardan karşılanması gereken kısım, Devlet Bütçesi'nden sermaye olarak yılı içinde karşılanır.

TEŞEBBÜS KÜÇÜK TAMAMLAMA, İDAME VE YENİLEME YATIRIMLARI :

Madde 31 - 1. Küçük tamamlama yatırımları, teşebbüslerin kendi kaynaklarından finanse edilmek ve proje maliyeti, yıllık yatırım ve finansman programlarında belirlenen sınırı aşmamak kaydı ile, yönetim kurulunun teklifi ve ilgili bakanlığın onayıyla yapılır.

2. İdame ve yenileme yatırımları, yönetim kurulunun kararı ile yapılır ve durum, gerekçesiyle birlikte kararı izleyen onbeş gün içinde ilgili bakanlığa, Devlet Planlama Teşkilatı'na ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na bildirilir.

TEŞEBBÜSLERİN YATIRIM VE FİNANSMAN PROGRAMLARI:

Madde 32 - 1. Teşebbüslere ait uzun vadeli veya yıllık genel yatırım ve finansman programlarının hazırlanmasında, finansman imkanları ve teşebbüslerin yatırım kapasiteleri gözönünde tutulur.

2. Teşebbüslere ait uzun vadeli yatırım ve finansman programları, ilgili bakanlığın incelemesinden geçtikten sonra Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na ve Devlet Planlama Teşkilatına gönderilir.

3. Yıllık genel yatırım ve finansman programı Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın da görüşü alınarak hazırlanır.

TEŞEBBÜSLERİN MUHASEBE SİSTEMLERİ:

Madde 33 - 1. Teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların muhasebeleri, bunların mali durumları, işletme faaliyetleri, maliyet ve yatırımları hakkında düzenli bilgi alınabilecek şekilde tutulur.

2. Bankalar ve sigorta şirketleri dışındaki teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklarda "İktisadi Devlet Teşekkülleri Tekdüzen Muhasebe Sistemi" uygulanır. Bu sistemin belirlediği esaslar dışında özel hukuk hükümlerine bağlı kalınır.

3. Teşebbüslerin hesap dönemi takvim yılıdır.

TEŞEBBÜSLERİN BİLANÇOLARI, NETİCE HESAPLARI VE FAALİYET RAPORLARI:

Madde 34 - 1. Bilançolar ve netice hesapları, İktisadi Devlet Teşekkülleri Tekdüzen Muhasebe Sistemine göre belirlenen tiplere uygun olarak, ait oldukları yılı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar hazırlanır ve faaliyet raporlarıyla birlikte Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilir.

2. Faaliyet raporları, yıllık ve uzun vadeli çalışma programlarına uygun olarak düzenlenir. Bu raporlar, dönem çalışma sonuçlarının program ve bütçelerle mukayesesini, bütçe ve programlarda öngörüldüğü halde gerçekleştirilmeyen işlerin sebeplerini ve bunlara ilişkin iktisadi ve mali analizleri kapsar.

3. Bilanço ve netice hesapları, teşebbüslerin Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi ve onaylanmasından sonra, Resmi Gazete'de yayımlanır.

TEŞEBBÜSLERİN FİYAT VE TARİFELERİ:

Madde 35 - 1. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklar, işletmelerinde üretilen mal ve hizmet fiyatlarını tespitte serbesttirler.

2. Üretilen mal ve hizmetlerin fiyatları, gerektiğinde Bakanlar Kurulunca tespit edilebilir.

3. Bakanlar Kurulu'nca tespit olunan fiyatlar maliyetlerin altında bulunduğu takdirde,

a) Zarar ile birlikte, mahrum kalınan kar ait olduğu veya ait olduğu yılı izleyen yılın genel bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.

b) Mahrum kalınan kar miktarı, mal ve hizmetin satış maliyeti üzerinden % 10 kar payı tahakkuk ettirilerek belirlenir.

c) Zararın miktarı, ilgili bakanlık ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca teşebbüs muhasebe kayıtları esas alınarak birlikte tespit edilir.

4. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklara konuları ile ilgili olarak Bakanlar Kurulunca görev verilebilir. Gerektiğinde bu görev için yapılacak ödeme miktarı Bakanlar Kurulu Kararı'nda

belirtilir. Bu görevden doğan zarar ve mahrum kalınan kar yukarıdaki esaslar dahilinde Hazinece karşılanır.

İKİNCİ BÖLÜM: TEŞEKKÜLLERE AİT MALİ HÜKÜMLER

TEŞEKKÜLLERDE KAR DAĞITIMI:

Madde 36 - 1. Teşekküller ve müesseseler yıllık karlarının % 20'sini nominal sermayelerinin tamamına ulaşıncaya kadar birinci tertip yedek akçe olarak ayırırlar. Bankalar Kanununa tabi iktisadi devlet teşekkülleri, Bankalar Kanununda öngörülen yedek akçeleri de ayrıca ayırırlar.

2. Teşekküller ve müesseseler birinci fıkrada belirtilen olağan yedek akçeler ile vergi ve diğer kanuni yükümlülükler ayrıldıktan sonra kalan karın % 20'sini nominal sermayenin tamamına ulaşıncaya kadar ikinci tertip olağan yedek akçe olarak ayırırlar. Nominal sermayenin tamamına ulaştıktan sonra % 10 oranında yedek akçe ayrılmasına devam olunur.

3. Teşekkül ve müesseselerde kardan varsa geçmiş yıl zararları mahsup edilir.

4. (Değişik fıkra: 17/09/2004 - 5234 S.K./23.mad) *1* Yukarıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalan kâr, müesseselerde teşekküle, teşekküllerde ise Hazineye devredilir.

5. Bağlı ortaklıklarda olağan yedek akçeler, vergiler ve kanuni yükümlülükler indirildikten sonra kalan karın en az % 50'si sermaye payları oranında ortaklara dağıtılır.

6. (Ek fıkra: 17/09/2004 - 5234 S.K./23.mad) a) Bu Kanun Hükmünde Kararnameye tâbi kuruluşlar ile Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin (özelleştirme programına alındığı tarihe kadar) bir önceki yıla ilişkin kârlarından Hazineye isabet eden tutarları;

1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara tâbi olmaksızın, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine genel bütçeye gelir kaydetmeye,

2) Kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye,

b) (a) bendi kapsamına giren kuruluşların geçen yıldan daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,

Maliye Bakanı yetkilidir.

7. (Ek fıkra: 17/09/2004 - 5234 S.K./23.mad) Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin tedbirleri uygulamak, sermaye artırımlarına katılmak, kamu iktisadi teşebbüslerinin yatırım ve finansman programlarının gereklerini yerine getirmek ve bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini uygulamak amacıyla;

a) Hazinece her türlü sermaye artırımlarına katılınması ve sermaye paylarının satın alınmasına,

b) Hazinesinin ve kamu iktisadi teşebbüslerinin sermaye paylarını diğer kamu iktisadi teşebbüslerine, Özelleştirme İdaresine veya katma bütçeli idarelere devretmeye veya onlar tarafından devir alınmasını sağlamaya,

c) Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının Hazineye veya çeşitli fonlara olan borçlarını yıllık yatırım ve finansman programlarına uygun olarak Hazineden olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye veya teşebbüslerin borçlarının ödenme zamanı ve şartlarını belirlemeye,

Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; bu işlemlerin gerektirdiği tutarları, anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine bütçede açılacak özel tertiplere gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

8. (Ek fıkra: 17/09/2004 - 5234 S.K./23.mad) Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının bir önceki yıl sonu itibarıyla Hazineye (28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç) ve fonlara olan borçları ile geçmiş yıllar bütçe kanunlarının "Kurumların Hasılatından Pay" başlıklı maddeleri uyarınca doğan ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenmesi gereken vadesi geçmiş borçlarını, Hazineden ve fonlardan olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine, gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: KURULUŞLARA AİT MALİ HÜKÜMLER

KAMU İKTİSADİ KURULUŞLARINA AİT MALİ HÜKÜMLER:

Madde 37 - 1. Kuruluşlara ait uzun vadeli veya yıllık genel yatırım ve finansman programlarının hazırlanmasında; kuruluşların finansman imkanları ve yatırım kapasiteleri yanında ülke ihtiyaçları, plan, program, hedef ve tercihleri gözönüne alınır.

2. Kuruluşlara ait fiyat ve tarifelere sosyal faydayı artırmak amacı ile Koordinasyon Kurulunca müdahale edilebilir.

3. Devlet tekelinde olan malların fiyatlarının tespiti kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir.

4. Kuruluşlar, karlarından % 10 yedek akçe ayırırlar. Bağlı ortaklıklardaki kar dağıtımı, iktisadi devlet teşekküllerine ait bağlı ortaklıklara ilişkin hükümlere tabidir.

5. Yatırım ve işletme finansman açıkları Hazinece karşılanır. Finansman fazlası Hazineye devredilir.

6. Kuruluşlara, yukarıdaki fıkralar dışında, teşebbüslere ait mali hükümler, tasfiye ve denetim hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: TASFİYE

TEŞEBBÜSLER, MÜESSESELER, BAĞLI ORTAKLIKLAR, İŞLETMELER VE İŞLETME BİRİMLERİNİN VE İŞTİRAKLERİN TASFİYESİ VEYA SATILMASI:

Madde 38 - Bu Kanun Hükümünde Kararname kapsamındaki teşebbüs, müessese, bağlı ortaklık, işletme, işletme birimlerinin ve iştiraklerinin tasfiye, devir, satış ve işletme haklarının verilme kararı Koordinasyon Kurulu tarafından alınır.

Tasfiye, devir, satış veya işletme hakkının verilmesi, 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkındaki Kanun'un öngördüğü esaslara göre Kamu Ortaklığı Kurulu tarafından yürütülür.

Kamu Ortaklığı Kurulu bu işlemleri kolaylaştırıcı her türlü tedbiri alabilir, bu işlemlerden elde edilecek hasılanın fona yatırılması ve hesapların düzenlenmesine ait esaslar bir yönetmelikle tesbit edilir.

Tasfiye, devir, satış ve işletme haklarından elde edilerek fona aktarılan hasılaya karşılık, tasfiye, devir, satış veya işletme hakkının verilmesi işlemine tabi değerlerin teşebbüs hesaplarında kayıtlı değeri, teşebbüsün veya bağlı ortaklığın sermayesinden tenzil edilir.

Gerçek ve tüzel kişilerin Türk Ticaret Kanunundan doğan ortaklık hakları saklıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

DENETLEME

MALİ, İDARİ VE TEKNİK DENETİM, DENETLEME RAPORLARI

Madde 39 - Teşebbüsler, müesseseler ve bağlı ortaklıklar, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun mali, idari ve teknik yönden sürekli denetimine tabidir.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu; teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların bir yıla ait hesap ve işlemleri üzerindeki incelemelerini en geç ertesinin Ekim ayı sonuna kadar tamamlar. Kurulca düzenlenen raporlar ilgili mercilere verilir.

İLGİLİ BAKANLIĞIN GÖZETİM VE DENETİMİ:

Madde 40 - 1. İlgili bakanlık; teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevlidir.

2. Birinci fıkrada belirtilen amaçla ilgili bakanlık, gerekli hallerde teşebbüslerin hesaplarını ve işlemlerini teftiş ve tahkike tabi tutmaya ve bunların iktisadi ve mali durumlarını tespit ettirmeye yetkilidir. Bu yetki, kuruluşların görev ve yetkilerini daraltmayacak, normal faaliyetlerini aksatmayacak şekilde kullanılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM: PERSONELE İLİŞKİN HÜKÜMLER

TEMEL İLKELER

Madde 41 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/2 md.; Mülga madde: 22/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

İSTİHDAM ŞEKİLLERİ

Madde 42 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/3 md.; Mülga madde: 2/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

PERSONEL İHTİYACI

Madde 43 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/4 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 22/12/1988 tarih ve E. 1988/5, K. 1988/55 sayılı Kararıyla.)

İŞE ALMA

Madde 44 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/5 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 22/12/1988 tarih ve E. 1988/5, K. 1988/55 sayılı Kararıyla.)

SÖZLEŞME ÜCRETİ VE DİĞER HAKLAR

Madde 45 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/6 md.; Mülga madde: 22/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

PRİM VE ÖDÜL

Madde 46 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/7 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 22/12/1988 tarih ve E. 1988/5, K. 1988/55 sayılı Kararıyla.)

TEŞEBBÜS PERSONELİNİN YÜKÜMLÜLÜK VE SORUMLULUKLARI

Madde 47 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/8 md.; Mülga madde: 22/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

YURT DIŞINDA GÖREVLENDİRME

Madde 48 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/9 md.; Mülga madde: 22/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

BAŞKA İŞ VE HİZMET YASAĞI

Madde 49 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/10 md.; Mülga madde: 22/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

YÖNETİM VE DANIŞMA KURULU BAŞKAN VE ÜYESİ, DENETÇİ VE TASFİYE KURULU ÜYELERİNİN ÜCRET VE HAKLARI

Madde 50 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/11 md.; Mülga madde: 22/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

SİYASİ FAALİYET YASAĞI

Madde 51 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/12 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 22/12/1988 tarih ve E.1988/5, K. 1988/55 sayılı Kararıyla.)

VEKALET ÜCRETİ

Madde 52 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/13 md.; Mülga madde: 22/01/1990 - KHK - 399/59 md.)

YÜKSEK PLANLAMA KURULUNUN YETKİSİ

Madde 53 - (Değişik madde: 05/01/1988 - KHK - 308/14 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 22/12/1988 tarih ve E.1988/5, K.1988/55 sayılı Kararıyla.)

BEŞİNCİ KISIM: ÇEŞİTLİ, GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM: ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

TEŞEBBÜSLERİN AMAÇ VE FAALİYET ALANLARI:

Madde 54 - 1. Teşebbüslerin amaç ve faaliyet alanları Koordinasyon Kurulu'nca belirlenir.

2. Teşebbüsler, müesseseler ve bağlı ortaklıklar, kurulu amaçları dışında faaliyette bulunamazlar. Atıl kapasitelerin değerlendirilmesi amacıyla girilen faaliyetlerde de bu esasa uyulur.

3. Kamu iktisadi kuruluşlarına ait işletmelerin atıl kapasitelerinin değerlendirilmesinde, Koordinasyon Kurulu'nun kararı ile, kuruluş amacı dışına çıkılabilir.

HAZİNEYE İNTİKAL EDEN HİSSE SENETLERİ:

Madde 55 - Veraset veya diğer yollarla Hazine'ye geçen hisse senetleri, Koordinasyon Kurulu Kararı ilk faaliyet alanı itibariyle en yakın olan teşebbüse, başka bir işleme hacet kalmadan devredilir.

BAĞLANTI YERLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ:

Madde 56 - 1. Teşebbüsler, Başbakan'ın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile, Başbakanlık veya diğer bakanlıklarla ilgilendirilebilir.

2. Bir teşebbüs bünyesindeki müessesenin, İşletmenin veya bağlı ortaklığın başka bir teşebbüse bağlanması Koordinasyon Kurulu kararı ile olur.

DEVLET MALI SAYILMA:

Madde 57 - Teşebbüslerin, müesseselerin, işletmelerin ve bağlı ortaklıkların malları ve her çeşit mevcutları aleyhine işlenen suçlar, Devlet malı aleyhine işlenmiş sayılır. Bu suçlara Türk Ceza Kanunundaki cezalar uygulanır.

(İkinci fıkra mülga: 14/09/1994 - 4011/1 md.)

İSTİSNALAR:

Madde 58 - 1. Atatürk Orman Çiftliği, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları Türk Anonim Şirketi, Türkiye İş Bankası Anonim Şirketi, Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası Anonim Şirketi, İller Bankası Genel Müdürlüğü ve İller Bankası Genel Müdürlüğü ile il özel idareleri ve belediyelerin, sermayelerinin yarısından fazlasına tek başına veya birlikte sahip oldukları iktisadi teşebbüsler, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi değildir.

2. Yabancı sermayeyi teşvikle ilgili hükümlerden yararlanan gerçek veya tüzel kişilerle yabancı ülkeler kanunlarına veya uluslararası düzenlemelere göre kurulmuş ortaklıklara ait kanunların ve anasözleşmelerin hükümleri saklıdır.

3. (Ek bent: 27/02/1988 - KHK - 315/1 md.) Teşebbüslerin, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümleriyle bağlı olmaksızın yurt dışında şirket kurmalarına ve kurulmuş şirketlere iştirak etmelerine izin vermeye ve bu konularda ilgili esasları kurumlar itibariyle belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

TÜZÜK:

Madde 59 - (Mülga madde: 16/06/1988 - KHK - 331/5 md.)

TEŞEBBÜSLERE AİT LİSTE:

Madde 60 - Bu Kanun Hükmünde Kararname'ye ait tabi teşebbüsler, bunlara ait müessese ve bağlı ortaklıklar ile te'ekkül ve kurulu'ların ilgili olduğu bakanlıklar ekli listede gösterilmiştir.

DİĞER HAKLAR:

Madde 61 - Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklar; kuruluş amacı ve faaliyet konularının gerçekleşmesini temin için:

1) Gayrimenkulleri tasarruf eder, kiralar, kiraya verir, leyh ve aleyhte rehin, ipotek, intifa ve irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyeti vesair hakları tesis ederler.

2) Gerekli taşınmaz mallar ile kaynak ve irtifak haklarını ilgili kanun hükümleri uyarınca kamulaştırma yetkisine sahiptirler.

3) Genel ve Katma bütçeli dairelere yapılan satışlarda avans alabilirler.

TAHVİL ÇIKARMA:

Madde 62 - Koordinasyon Kurulu kararı ile tahvil çıkarma yetkisi verilen teşebbüsler, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın izni ile tahvil çıkarabilir.

Bu şekilde çıkarılacak tahvillere Hazine kefaleti verilebilir.

Çıkarılacak tahvillerin tutarı ödenmiş sermayeyi aşamaz.

KALDIRILAN HÜKÜMLER:

Madde 63 - 2929 sayılı Kanun, ek ve değişiklikleri ile bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren teşebbüslerin kuruluşlarına ait kanun hükmünde kararnameler yürürlükten kaldırılmıştır.

Ek Madde - (Ek madde: 05/01/1988 - KHK - 308/16 md.; Mülga madde: 12/12/1991 - KHK - 465/1 md.)

İKİNCİ BÖLÜM: GEÇİCİ HÜKÜMLER

KAPSAM DIŞINDA KALAN KURULUŞLARIN YÖNETİMİ:

Geçici Madde 1 - 3460 ve 23 sayılı kanunlara tabi olanlar ile bu Kanun Hükmünde Kararname'nin kapsamı dışında kalan teşebbüsler ve kurumları, kuruluş ve işleyişleri ile ilgili yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, kendi mevzuatına göre idare olunurlar.

İŞTİRAK PAYLARININ DEVİR VE TASFİYESİ:

Geçici Madde 2 - Teşebbüslerin ve bağlı ortaklıkların faaliyet alanları dışında kalan ve normal piyasa şartları içinde elden çıkarılmaları mümkün olan mevcut iştirak paylarının devir veya tasfiyesi, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde bitirilir. Ancak, tekelcilik amacını önlemeye yönelik olanlar ile stratejik mal ve hizmet üretenler Koordinasyon Kurulu kararı ile bu uygulama dışında bırakılabilir.

Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihte mevcut iştiraklerden teşebbüsün faaliyet alanı içinde kalanlardan iştirak payları % 10'un altında olup da devamında kamu yararı veya ekonomik yarar bulunanlar Koordinasyon Kurulu'nun kararıyla muhafaza edilir.

İŞTİRAK PAYLARININ TOPLANMASI:

Geçici Madde 3 - 1. (Değişik bent: 05/01/1988 - KHK - 308/15 md.) Hazinesinin veya çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının mevcut iştiraklerdeki hisseleri, iştirakin faaliyet alanına en yakın teşebbüslere veya bağlı ortaklıklara on yıl içinde devredilebilir.

2. Birinci fıkra gereğince yapılacak devir işlemlerini gerçekleştirebilmek amacıyla teşebbüslerin sermayelerini yeterince arttırmaya gerekli takas ve mahsup işlemlerini yapmaya Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca yapılan bu işlemlerin sonucuna göre cari yıl bütçesine gelir kaydetmeye, mevcut veya yeniden açılacak tertiplere ödenek koymaya ve gider kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

3. Bu madde gereğince yapılacak iştirak paylarının devrinde nominal değerler esas alınır.

4. Bu madde gereğince yapılacak iştirak paylarının devri sonunda, Türk Ticaret Kanununun 277 nci maddesindeki beş ortak şartı aranmaz.

LİMİTED ŞİRKET STATÜSÜNDEKİ ORTAKLIKLAR:

Geçici Madde 4 - 1. Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihte sermayelerinin % 51'inden fazlası Devlet veya teşebbüslere ait bulunan limited şirketlerin, bağlı ortaklık olarak faaliyetlerinin devamına veya tasfiyesine Koordinasyon Kurulunca karar verilir.

2. Birinci fıkra gereğince faaliyetlerinin devamına karar verilen limited şirketler Bakanlar Kurulu kararıyla anonim şirket statüsüne dönüştürülür ve bağlı olduğu teşebbüs belirtilir.

GEÇİŞ DÖNEMİNE AİT HÜKÜMLER:

Geçici Madde 5 - 1. Bu Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli listede bulunan te°ebbüslerin ana statülerine ait koordinasyon kurulu kararları ile buna göre te°kilatlanmaları, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayım tarihinden itibaren en geç iki ay içinde tamamlanır.

2. Birinci fıkrada adıgeçen ana statülere ait koordinasyon kurulu kararlarıyla, bu Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli listede yer alan te°ebbüs ve bağlı ortaklıkların organları da te°kil edilir.

3. Birinci fıkrada sözü edilen te°ebbüs ana statülerine ait koordinasyon kurulu kararlarında bağlı ortaklıkların bu Kanun Hükmünde Kararname'ye göre yeniden düzenlenmesine ait hükümler de yer alır.

4. Bu Kanun Hükümünde Kararname ile kaldırılan teşebbüslerin tasfiyesi için gerekli bütün hükümler, birinci fıkrada adı geçen ana statülere ait koordinasyon kurulu kararlarında bütünlük ve süreklilik esası çerçevesinde düzenlenir.

5. Yukarıdaki fıkralardaki düzenlemeler yapıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanun Hükümünde Kararname ile kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

6. Bu Kanun Hükümünde Kararname'de öngörülen Personel Kanunu yürürlüğe girinceye kadar bu Kanun Hükümünde Kararname de belirtilmeyen hususlarda mevcut hükümlerin uygulanmasına devam edilir.

7. Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin kadro tesbitine dair olan 47 nci maddesinin, hangi tarihten itibaren uygulamaya ba°lanacağını her te°ebbüs için ayrı ayrı tesbite Koordinasyon Kurulu yetkilidir.

Bu tesbit i°lemi yapıncaya kadar, bu Kanun Hükümünde Kararnameye tabi te°ebbüslerin istihdam edeceği personel hakkında genel hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

8. Bu Kanun Hükümünde Kararname gereğince devredilen müessese, i°letme ve bağı ortaklıklar ile ilgili henüz sonuçlanmamı° dava, icra takibi ve bunun gibi adli, idari ve mali ve ticari i°ler, devralan te°ebbüs adına devreden te°ebbüs personeli tarafından tamamlanabilir. Bu görevleri yapan personel ba°ka i° ve hizmet yasağı ile ilgili hükümlere tabi değildir.

9. Bu Kanun Hükümünde Kararname gereğince bağlantıları değıtirilen, devredilen müessese, bağı ortaklık, i°tirak ve i°letmelerin ünvan değıikliği Vergi Usul Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu ve diğerk kanunlar yönünden eski müessese, bağı ortaklık, i°tirak ve i°letmelerin devam addolunur.

10. Te°ebbüsün bu Kanun Hükümünde Kararname Hükümlerine intibakını sağlamak üzere yapılacak bütün i°lemler ile te°ebbüsler arası devredilecek veya devir alınacak menkul ve gayrimenkuller ile fikri ve ticari hakların devri ve devir alınması her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

11. Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiğı ayın son günü itibariyle, devredilecek müesseselerin ve bağı ortaklıkların defter kıymeti üzerinden, devir bilançosu çıkarılır. Bu değerler üzerinden devir i°lemleri yapılır.

12. Diğerk te°ebbüsler devredilen müesseselerde bulunan te°ebbüs bünyesindeki birimlerce halen kullanılmakta olan lojman, depo açık alan ve benzeri yerlerden yararlanma esasları ilgili Bakanlık ve te°ebbüsler arasında yapılacak protokolle tespit edilir.

13. Yeniden kurulan ve kaldırılan te°ebbüslerin, yönetim kurulu üyesi ve genel müdürlük kadrolarını ihdas etmeye ve mevcut kadrolardan gerekli görülenleri iptal etmeye bir yıl süreyle Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

14. Te°ebbüsler sağılık ve sosyal tesisler ile ilgili faaliyetlerini konu ile ilgili yeni bir düzenleme yapıncaya kadar sürdürür.

Geçici Madde 6 - (Ek madde: 21/10/1987 - KHK - 297/1 md.)

Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Bağlı Ortaklıkların kamu kesimini temsilen görev yapan ve görev süreleri 1987 yılının muhtelif aylarında sona erecek yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri 01/02/1988 tarihine kadar uzatılmıştır.

Geçici Madde 7 - (Ek madde: 22/05/1989 - KHK - 370/1 md.)

Teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda toplu iş sözleşmeleri kapsamı dışında hizmet akdi ile çalışan yönetim personeli en geç 31/12/1989 tarihine kadar sözleşmeli statüye geçirilirler.

Geçici Madde 8 - (Ek madde: 22/05/1989 - KHK - 370/1 md.)

Teşebbüs ve bağlı ortaklıklar için ihdas edilmiş kadrolardan emeklilik, ölüm, istifa, sözleşmeli statüye geçme ve benzeri sebeplerle boşalanlar, boşaldıkları tarihler itibariyle iptal edilmiş sayılır. Ancak, bu hüküm teşebbüs ve bağlı ortaklıkların genel müdür, genel müdür yardımcısı, daire başkanı, müessese müdürü kadroları ile kamu bankalarının 1 inci derece şube müdürü kadroları için 31/12/1989 tarihinden itibaren uygulanır.

Geçici Madde 9 - (Ek madde: 29/09/2000 - KHK/628 - 1 md. ; İptal: Ana. Mah. 26/10/2000 - E.2000/57, K.2000/30)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: SON HÜKÜMLER

YÜRÜRLÜK:

Madde 64 - Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin 46 ncı maddesinin ceza hükümleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin kanunlaştığı tarihte, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME:

Madde 65 - Bu Kanun Hükmünde Kararnameyi Bakanlar Kurulu yürütür.

KHK YE İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1 01/05/1988 TARİH VE 308 SAYILI K.H.K. HÜKÜMLERİ

Geçici Madde - (Ek madde: 16/06/1988 - KHK 331/7 md.; Değişik: 06/08/1988 - KHK - 340/10. md.)

308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli olanlardan sözleşmeli statüde çalışanlar hakkında 44 üncü madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 17

2 26/10/1988 TARİH VE 338 SAYILI K.H.K. HÜKMÜ

MADDE 11

3 12/12/1991 TARİH VE 465 SAYILI KHK HÜKMÜ

Geçici Madde - 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesi ile eklenen ek maddeye göre halen Danışma Kurulu Başkan ve üyesi olarak çalışmakta olanların görevleri hiç bir işleme gerek kalmaksızın sona erer.

A - İKTİSADİ DEVLET TEŞEKÜLLERİ (İDT)

İlgili Bakanlık: BAŞBAKANLIK

Teşekkül / Müesseseler / Bağlı Ortaklıklar

- Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.
- Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Sümer Holding A.Ş.
- Et ve Balık Ürünleri A.Ş.
- Erzincan Gıda Maddeleri Sanayii ve Ticaret A.Ş. (ERSAN)
- Yem Sanayii T.A.Ş.
- Orman Ürünleri Sanayii A.Ş. (ORÜS)
- Türkiye Emlak Bankası A.Ş. / / 1.Emlak Konut A.Ş. (KONUTBANK)
- Türkiye Denizcilik İşletmeleri / / Türkiye Gemi Sanayi A.Ş.
- Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı (THY)
- Petkim Petrokimya Holding A.Ş.
- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü (ÇAYKUR)
- Etibank / 1. Alüminyum İşletmesi Müessesesi
/ 2. ŞarkkromlarıFerrokrom İşl.Mües.
/ 3. Elektrometalurji San.İşl.Mües.
/ 4. Üçköprü Maden İşletmesi Mües.
/ 5. Küre Bakırlı Pirit İşl.Mües.
/ 6. 100. Yıl Gümüş Madeni İşl.Mües.
/ 7. Emet Kolemanit İşl.Mües.
/ 8. Bigadiç Madenleri İşl.Mües.
/ 9. Kırka Boraks İşl.Mües.
/ 10. Bandırma Boraks ve Asit Fab.İşl.Mües.
- Halk Bankası A.Ş.

İlgili Bakanlık : MALİYE BAKANLIĞI

Te°ekkül / Müesseseler / Bağlı Ortaklıklar

- Devlet Malzeme Ofisi/ 1. İmalat Müessesesi / 2. Basım Müessesesi

İlgili Bakanlık : SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI

Te°ekkül / Müesseseler / Bağlı Ortaklıklar

- Türkiye a°eker Fabrikaları A.a./ / 1 .Adapazarı a°eker Fab. A.a. / 2. Kütahya a°eker Fab. A.a.

- Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) / 1.Makina Sanayii Müessesesi / 1. ÇELİKSAN Çelik ve

İöletmeleri A.^a.

- / 2.Silah Sanayii Müessesesi Ağır Silah Sanayi ve Ticaret A.^a
/ / 2. HURDASAN Makina ve Kimya Endüstrisi Hurda
/ / 3. TÜMOSAN Türk Motor Sanayi ve Ticaret A.^a.
/ / 4. ASİL ÇELİK Sanayi ve Ticaret A.^a
/ / 5. TAKSANTakım Tezgahları Sanayii ve Ticaret A.^a.
/ / 6. ÇANSA^a Çankırı Silah Sanayi ve Ticaret A.^a
/ / 7. Fİ^aEKSAN Fİ^oek Sanayi ve Ticaret A.^a.
/ / 8. SİLAHSAN Hafif Silah Sanayi ve Ticaret A.^a
/ / 9. ANPİL Antalya Pil Sanayii ve Ticaret A.^a
/ / 10. AVFİ^aEKAvfİ^oek Sanayi ve Ticaret A.^a.
/ / 11. BARUTSANEImadağ Barut Sanayi ve Ticaret A.^a.
/ / 12 .ÇELBORÇelik Çekme Boru Sanayi ve Ticaret A.^a.
/ / 13. ELSA Elektrik Sayaçları Sanayi ve Ticaret A.^a.
/ / 14. ETAĞ Etimesgut Ağaç Sanayii ve Ticaret A.^a
/ / 15. MAKSAM Makina Sanayii ve Ticaret A.^a.
/ / 16. ELROKSAN Elmadağ Roket Sanayi ve Ticaret A.^a
/ / 17. MÜHİMMATSAN Mühimmat Sanayi ve Ticaret A.^a.
/ / 18. NİTROSAN Nitroselüloz Sanayi ve Ticaret A.^a.
/ / 19. PİRİNÇSAN Pirinç Sanayi ve Ticaret A.^a.

- Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikası (SEKA)

- / 1. Afyon Müessesesi
/ 2.Aksu Müessesesi
/ 3.Akdeniz Müessesesi
/ 4.Balıkesir Müessesesi
/ 5.Çaycuma Müessesesi
/ 6.Dalaman Müessesesi
/ 7.Kastamonu Müessesesi
/ 8.İzmit Selüloz ve Kağıt Sanayii Mües.
/ 9.Bolu Lamine ve Lif Levha San.Mües.

- Türkiye Çimento ve T.A.^a / 1.Edirne Lala Pa^oa /1. Elazığ Çimento Sanayii San. Mües

Toprak San.T.A.^a Çimento San.T.A.^a /2. Ergani Çimento Sanayii T.A.^a.

(ÇİTOSAN)

3. Kars

Çimento Sanayii T.A.^a

4. Kurtalan Çimento Sanayii T.A.^a.
5. Van Çimento Sanayii T.A.^a
6. Gümü^ohane Çimento Sanayii T.A.^a
7. Konya Krom Mağnezit Sanayi T.A.^a.

8. Bozüyük Seramik Sanayii T.A.^a.

9. Yarımca Porselen Sanayii T.A.^a.

10. Filyos Ate° Tuğlası Sanayi T.A.^a.

- Türkiye Gübre Sanayii A.^a. (TÜGSA^a) / / 1. Kütahya Gübre Sanayii A.^a.
2. Elazığ Gübre Sanayii A.^a.
3. Gemlik Gübre Sanayii A.^a.
4. Samsun Gübre Sanayii A.^a.

- Sümer Halıcılık ve El Sanatları Sanayi ve Ticaret Anonim^airketi (SÜMERHALI)

İlgili Bakanlık: ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

Te°ekkül / Müesseseler / Bağlı Ortaklıklar

- Türkiye Kömür İ°letmeleri / 1. Garp Linyitleri Müessesesi (GLİ)
(OAL) 2. Orta Anadolu Linyitleri Mües.
3. Ege Linyitleri İ°letmesi Mües.(ELİ)
4. Seyitömer Linyitleri İ°letmesi

Mües.(SLİ)

- Türkiye Demir ve Çelik İ°letmeleri / / 1.Gerkonsan A.^a.
İskenderun Demir ve Çelik A.^a. 2.
Divriği Hekimhan Madenleri San.ve Tic.A.^a. 3.

- Türkiye Petrolleri A.O. (T.P.A.O.) / / 1. Boru Hatları ile Petrol Ta°ıma A.^a. (BOTA^a)
İstanbul Gübre Sanayi A.^a.(İGSA^a) 2.

- Türkiye Ta°kömürü Kurumu /1. Kozlu Ta°kömürü İ°letme Müessesesi.
İ°letme Mües. 2. Karadon Ta°kömürü
İ°letme Mües. 3. Üzülmöz Ta°kömürü

- Türkiye Elektrik Üretim, (TEA^a) /1.Türkiye Elektro Mekanik İletim A.^a. San.A.^a.(TEMSAN)

- Türkiye Elektrik A.^a. (TEDA^a) / 1.Dağıtım Müesseseleri / 1. Trakya Elektrik Dağıtım Dağıtım A.^a.

/ 2. Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.^a.

/ 3. Körfez Elektrik Dağıtım A.^a.

/ 4. Meram Elektrik Dağıtım A.^a.

/ 5. Sakarya Elektrik Dağıtım A.^a.

/ 6. Ba^okent Elektrik Dağıtım A.^a.

/ 7. Karaelmas Elektrik Dağıtım A.^a.

İlgili Bakanlık: TARIM VE KÖYİ^aLERİ BAKANLIĞI

Te^oekkül / Müesseseler / Bağlı Ortaklıklar

- Toprak Mahsulleri Ofisi T.A.^a/ /1. Aksaray Azmi Milli A.^a

- Türkiye Zirai Donatım Kurumu/ / 1.Alım Satım Müessesesi

/ / 2 .Ziraat Aletleri ve

Makinaları Fabrikaları Müessesesi

- Tarım İ^oletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)

- Türkiye Süt Endüstrisi A.^a. (SEK)

B - KAMU İKTİSADİ KURULUŞLARI (KİK)

İlgili Bakanlık: BAŞBAKANLIK

Kamu İktisadi Kuruluşu / Müesseseler / Bağlı Ortaklıklar

- Tütün ve Tütün MamülleriTuz ve Alkol / 1. Tütün ve Sigara İşletmeleri Mües.

İşletmeleri Genel Müdürlüğü / 2. İspirto ve İspirtolu İçkiler İş.Mües.

/ 3. Tuz İşletmeleri Müessesesi

/ 4. Tekel Ürünleri Dağıtım Müessesesi

İlgili Bakanlık : ULAŞTIRMA BAKANLIĞI

Kamu İktisadi Kuruluşu / Müesseseler / Bağlı Ortaklıklar

- Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları / / 1. Türkiye Vagon Sanayii A.Ş
(TÜVASAŞ)

İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD) / 2. Türkiye Lokomotif ve Motor
Sanayii A.Ş

/ 3. Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayii

A.Ş.(TÜDEMSAŞ)

- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMI)